

Dosarul nr.3ra-997/19

prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Central (I.Dadu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V.Buhnaci, L.Pruteanu, M.Guzun)

DECIZIE

02 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Victor Burduh
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru

examinând recursul depus de Papanaga Constantin,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Papanaga Constantin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului privind recalcularea pensiei, obligarea la recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă,

împotriva deciziei din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de Papanaga Constantin și a fost menținută hotărârea din 27 iunie 2018 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central

c o n s t a ț ă

La 17 iulie 2017, Papanaga Constantin a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ, obligarea recalculării pensiei pentru vechimea în muncă.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne în perioada 27 aprilie 1984 - 11 decembrie 2009, ca maior de poliție, inspector superior al Poliției Criminale al Comisariatului Raional de Poliție.

La 11 decembrie 2009 a fost eliberat din serviciu în legătură cu limita de vârstă, iar la 13 august 2010 s-a restabilit în funcție în cadrul Comisariatului Raional de Poliție, continuând să activeze în Ministerul Afacerilor Interne până la data de 18 aprilie 2017.

A relatat reclamantul că este pensionar al MAI, vechimea totală în muncă constituind 28 de ani 6 luni și 12 zile, ultima funcție deținută fiind de ofițer-superior de investigație al IP Hîncești.

A menționat că, la 27 aprilie 2017, s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Hîncești cu cererea nr. 997, prin care a solicitat recalcularea pensiei, cu includerea perioadei de activitate în cadrul MAI, 13 august 2010 -18

aprilie 2017, pentru care s-au plătit toate cotele de asigurări sociale conform legislației în vigoare.

Prin decizia nr. 4 din 27 mai 2017, CTAS Hâncești a refuzat în satisfacerea cererii, invocând ca motiv prevederile art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, potrivit cărora recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare, dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

A considerat reclamantul că refuzul pârâtului este neîntemeiat și ilegal, deoarece îi lezează dreptul la pensie. Or, art. 33 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 stipulează expres că reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

A solicitat Papanaga Constantin anularea deciziei de refuz nr. 4 din 27 mai 2017 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i recalculeze pensia pentru vechimea în muncă, cu includerea perioadei 13 august 2010 - 18 aprilie 2017.

Prin hotărârea din 27 iunie 2018 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Papanaga Constantin și a fost menținută hotărârea din 27 iunie 2018 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central.

Prin recursul depus la 26 iunie 2019 Papanaga Constantin a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel nu a constatat și elucidat toate circumstanțele necesare pentru examinarea obiectivă a cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material și procedural și nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

La 18 septembrie 2019, examinând admisibilitatea recursului depus de Papanaga Constantin completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a numit examinarea recursului în fond, în complet de cinci judecători.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a

prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Conform art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Conform art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. În această consecvență, în speță, instanța de recurs urmează să se conducă de împuternicirile de care a fost investită prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018.

Conform art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa integral decizia instanței de apel, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

Din materialele cauzei rezultă că, Papanaga Constantin a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne în perioada 27 aprilie 1984 - 11 decembrie 2009, unde a deținut funcția de maior de poliție, inspector superior al Poliției Criminale a Comisariatului Raional de Poliție, fiind eliberat din serviciu în legătură cu limita de vârstă (f.d.14-20).

Prin ordinul nr. 35 ef. din 13 august 2010, Papanaga Constantin a fost numit în funcția de inspector al secției criminale a CPR Hâncești (f.d.13).

Prin ordinul nr. 150 ef. din 10 aprilie 2017 a fost întrerupt raportul de serviciu cu Papanaga Constantin, în temeiul art. 47 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la activitatea poliției și statutul polițistului nr. 320 din 27.12.2012 (f.d.5)

La 27 aprilie 2017, Papanaga Constantin s-a adresat cu cerere către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat stabilirea pensiei pentru vechime în muncă (f.d.4).

Prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 4 din 27 mai 2017, cererea lui Papanaga Constantin a fost respinsă (f.d.11).

Exprimându-și dezacordul cu decizia de refuz, Papanaga Constantin a depus cerere de chemare în judecată, solicitând anularea deciziei și obligarea organului de asigurări sociale să-i recalculeze pensia pentru vechimea în muncă.

Fiind investită cu judecarea cauzei, instanța de fond a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, soluție menținută și de către instanța de apel.

Instanța de apel a reținut că, prin cererea din 27 aprilie 2017, Papanaga Constantin a solicitat anume stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă, și nicidecum recalcularea acesteia, acest fapt rezultând expres din textul cererii (f.d.4). Cerința cu privire la recalcularea pensiei, cu includerea perioadei cuprinse între 13 august 2010 și 18 aprilie 2017, a fost înaintată pentru prima dată abia prin cererea de chemare în judecată, însă cu această cerință reclamantul nu s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale și nu a depus o cerere prealabilă în acest sens,

În astfel de împrejurări, instanța de apel a relatat că instanța de fond just a constatat că dreptul la pensie apare o singură dată, după eliberarea din serviciu, ulterior cu dreptul de a fi recalculată în condițiile legii. Or, legea nu prevede stabilirea repetată a dreptului la pensie după o eventuală reangajare în serviciu.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, decizia instanței de apel este una arbitrară, nefiind elucidate toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și fiind interpretate eronat normele de drept material.

Actele cauzei atestă că prin cererea din 17 iulie 2017, Papanaga Constantin a solicitat anume anularea refuzului privind recalcularea pensiei, obligarea la recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă.

Conform art. 48 din Legea 1544/23.06.1993, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Or, conform art. 49 alin. (1) din Legea 1544/23.06.1993, militarii în termen, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și sistemului penitenciar, funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ofițerii de protecție și colaboratorii organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și membrii familiilor acestora depun cerere de stabilire a pensiei la organul de asigurări sociale.

Prin urmare, instanțele ierarhic inferioare pripit au statuat faptul că cerința reclamantului ține de stabilirea dreptului la pensie care apare o singură dată după eliberarea din serviciu, cu dreptul de a fi recalculată în condițiile art.61 alin (2) din Legea nr.1544 din 23.06.1993, și anume pensiile stabilite persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne urmează a fi recalculat după trecerea lor în rezervă sau în retragere.

În contextul expus, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, atât prima instanță,

cât și instanța de apel nu au elucidat pe deplin și nici nu au verificat cu certitudine cerințele solicitate de Papanaga Constantin în cererea de chemare în judecată.

Or, recurentul Papanaga Constantin a solicitat organului de asigurări sociale stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă, și i-a fost stabilită pensia pentru vechimea în muncă de 20 ani în quantum de 50% din salariu începând cu 12 decembrie 2009, figurând ca beneficiar de pensie pentru vechime în muncă.

Ulterior, după reangajare în cadrul Ministerului Afacerilor Interne și după eliberarea din funcție în anul 2017 a solicitat organului de asigurări sociale recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, însă instanțele au reiterat în hotărârile adoptate ca solicitarea de stabilire a pensiei și nu de recalculare a acesteia.

În circumstanțele enunțate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, atât prima instanță, cât și instanța de apel și-au întemeiat concluziile de respingere a acțiunii cu interpretarea eronată a normelor de drept material, fără a elucida în acest sens toate aspectele cauzei în raport cu cerințele înaintate de către recurentul Papanaga Constantin, încălcând în așa mod drepturile ambelor părți la un proces echitabil.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat acțiunea posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța Hiro Balani contra Spaniei, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Distinct de aceasta, se reține că, în sensul art. 6 alin. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

În temeiul celor precitate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază drept arbitrară soluția instanței de apel, care nu a luat în considerare toate circumstanțele cauzei, pronunțând în acest sens o decizie neîntemeiată.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, decizia instanței de apel pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui cauza instanței de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 248 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează integral decizia din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Papanaga Constantin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea refuzului privind recalcularea pensiei, obligarea la recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Victor Burduh

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru